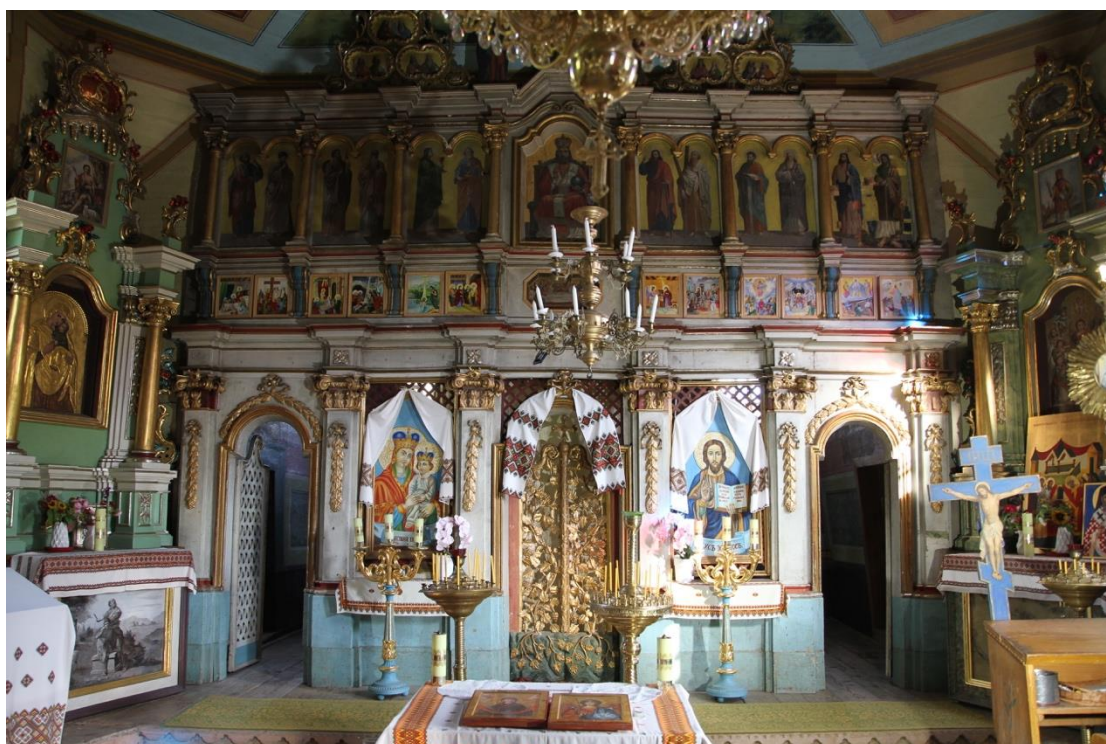

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
IKONOSTAS W CERKWI P.W. ŚW. MICHAŁA ARCHANIOLA
W TURZAŃSKU

OPRACOWANIE: mgr KATARZYNA KASPERKOWICZ

nr. dyplomu 7188

KRAKÓW, PAŹDZIERNIK 2022

I. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI KONSERWATORSKIEJ

Tytuł obiektu :	Ikonostas
Adres :	Cerkiew prawosławna p.w. św. Michała Archanioła w Turzańsku
Autor, warsztat, szkoła:	Autor nieznany, przemalowanie wykonane przez Josipa Bukowczyka w 1898 r.
Czas powstania:	Pocz. XIX w.
Materiał i technika:	Struktura ikonostasu wykonana z drewna łączonego za pomocą łączy stolarskich, kołków drewnianych, gwoździ, polichromowany. Złocenia i srebrzenia z efektem na mat i poler wykonane w technice na pulment z użyciem złota i srebra płatkowego. Ikony malowane na desce w technice temperowej.
Właściciel:	Parafia prawosławna p.w. św. Michała Archanioła w Turzańsku
Opracowanie:	mgr Katarzyna Kasperkowicz ul. Bobrzyńskiego 43a/23, 30-348 Kraków tel. 783290784

I. PRZEDMIOT, CEL I ZAKRES PRAC.

Program prac konserwatorskich dotyczy ikonostasu w cerkwi p.w. Św. Michała Archaniola w Turzańsku, wpisanego do rejestru zabytków Podkarpacia nr rej: B-.... z dniaroku. W zakres prac wchodzi pełna konserwacja drewnianej, polichromowanej architektury ikonostasu, złożonych i srebrzonych detali snycerskich oraz ikon.

Celem prac konserwatorskich, jest zahamowanie procesu niszczenia substancji zabytkowej, przywrócenie obiektowi walorów technicznych oraz estetycznych. Należy wykonać badania chemiczne oraz fizyczne obiektu w celu rozpoznania techniki i technologii jego wykonania wykonania obiektu.

II. DANE HISTORYCZNE

Cerkiew p.w. Świętego Michała Archaniola w Turzańsku powstała w latach 1801 – 1803 jako druga z kolei świątynia. Po wysiedleniu ludności ukraińskiej w 1947r. stała opustoszała. W latach 1953 – 1961 była użytkowana jako kościół rzymskokatolicki, a od 1963 r. jako cerkiew prawosławna.

W 1836 r. świątynia została powiększona o kruchtę i zakrystię. Cerkiew została odnowiona w 1898 r. W 1913 wymieniono gontowe pokrycia dachów na blachę, a także powiększono okna. Prace remontowo-konserwatorskie trwają od 2000 r.

W 2013 r. cerkiew wpisano na Listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola ulokowana jest na wzniesieniu w centrum wsi. Od strony zachodniej znajduje się drewniana dzwonnica oraz pozostałości cmentarza. Obiekty otoczone są kamiennym murem. Drewniana cerkiew posiada konstrukcje zrębową, z przedsionkiem o konstrukcji słupowo-ramowej. Świątynia jest orientowana, posiada układ trójdzielny. Nawa oraz babiniec zbudowane są na rzucie kwadratu, prezbiterium na rzucie prostokąta, zamknięte trójbocznie. Po stronie północnej i południowej prezbiterium dobudowano dwie zakrystie na planie kwadratu, zamknięte trójbocznie. Od zachodniej strony dostawiono przedsionek. Nawa babiniec i prezbiterium nakryte są dachem wielopołaciowym, jednokalenicowym. Nad zakrystiami znajdują się dachy namiotowe o profilu sferycznym. Na dachach znajdują się baniaste wieżyczki sygnaturkowe, z których największa wznosi się nad nawą. Elewacja cerkwi pokryta jest szalunkiem z desek o pionowym układzie.

Zachowało się wyposażenie cerkwi pochodzące ze starszej świątyni. Należy do nich *żertwiennik*, ustawiony po lewej stronie w prezbiterium. Występujący tam ornament cęgowy pozwala datować obiekt na połowę XVIII w. Z XVIII wieku pochodzi także ikona *Umilenije* znajdująca się w ołtarzu bocznym po lewej. Z początku XIX wieku pochodzą ołtarze boczne ustawione po bokach ikonostasu oraz ramowo-słupowa konstrukcja ikonostasu z częścią wystroju snycerskiego, rzędem proroków i Golgotą.

Na obecny wystrój świątyni ogromny wpływ miały prace wykonane we wnętrzu świątyni w latach 1895 – 1898. Autorem prac malarskich był Josef Bukowczyk. Wnętrze cerkwi uzyskało wówczas jednolity wystrój malarski ścian i kopuły, Dekoracja malarska ma charakter figuralno – ornamentalny. Ikonostas wraz z częścią ikon oraz presteł zostały przemalowane. Pod malowidłami Bukowczyka zachowane są ikony oraz marmoryzowana struktura ikonostasu. W okresie, kiedy cerkiew nie była użytkowana z ikonostasu zniknęły wszystkie ikony rzędu prazdników oraz ikony namiestne Chrystusa i Marii.

III. OPIS INWENTARYZACYJNY

Struktura ikonostasu jest czteropoziomowa, pięcioosiowa. Zbudowana jest z drewna iglastego, łączonego za pomocą łączy stolarskich. Elementy snycerskie zostały wykonane z drewna lipowego. Szafa ikonostasu jest polichromowana z elementami złożonymi i srebrzonymi na mat i poler. Ikony malowane są w technice tłustej tempery na desce na zaprawie kredowo-klejowej, przemalowane w technice olejnej (?).

Rząd namiestny jest pięcioosiowy, z przesłami rozdzielonymi pilastrami o złożonych snycerskich kapitelach, ze współczesnymi ikonami Matki Bożej i Chrystusa Nauczającego, z carskimi wrotami i parą diakońskich wrót. Ramy ikon namiestnych oraz wrót są profilowane, zwieńczone łukiem odcinkowym, złożone. Carskie wrota – o motywie winnej latorośli wyrosłej ze skały; skrzydła ażurowe; roboty stolarsko-snycerskiej, polichromowane i złożone; 1 poł. XIX w.; wym.: 112 x 250 cm;

Zachowane diakońskie wrota są drewniane, polichromowane na kolor starej bieli o motywie ukośnej kratownicy; skrzydła pojedyncze, ażurowe; roboty stolarsko-snycerskiej, polichromowane i złożone; 1 poł. XIX w.; wym.: 61 x 211 cm;

Rząd namiestny od rzędu ikon świątecznych oddziela profilowany gzyms. W ikonostasie znajduje się dwanaście współczesnych prazdników, zblokowanych po dwa, oddzielonych spływami wolutowymi. Prazdniki umieszczone są w prostych drewnianych ramach. Na osi centralnej w rzedzie prazdników znajduje się Ostatnia Wieczerza – przedstawienie frontalne, symetryczne w głębokiej ośmiobocznej niszy; tempera na desce; Josip Bukowczyk; 1895; wym.: 60 x 30 cm;

W rzedzie apostoelskim znajduje się sześć ikon. Ikony mają format prostokąta (wym.: 100 x 63 cm.) od góry zamkniętego podwójną arkadą. Postaci apostołów przedstawione zostały po dwie na każdej ikonie. Ikony otaczają złożone, profilowane ramy. Pomiedzy ikonami znajdują się złożone kolumny o gładkich trzonach i kompozytowych głowicach. Apostołowie ukazani zostali w pełnej postaci, w pozycji stojącej.

- Ikona śś. *Tomasz i Jakub Młodszy* – pierwszy starzec z włócznią, drugi młody z kijanką folusznika;
- Ikona śś. *Jakub Starszy i Mateusz* – pierwszy w stroju podróżnym z laską, drugi starzec siwobrody bez atrybutów;
- Ikona śś. *Jan i Piotr* – pierwszy młodzieniec z kielichem, drugi starzec z kluczami;
- Ikona śś. *Paweł i Andrzej* – pierwszy z mieczem, drugi z ukośnym krzyżem;
- Ikona śś. *Szymon i Bartłomiej* – pierwszy z piłą, drugi starzec bez atrybutów;

- Ikona *śś. Filip i Tadeusz* – pierwszy młodzieniec z pastorałem w formie krzyża, drugi młodzieniec z pałąką.

Na osi centralnej ikonostasu w rzędzie Apostolskim znajduje się Ikona *Chrystus Archirej* – Wielki Kapłan. Ikona wprawiona jest złożoną ramę w kształcie stojącego prostokąta, zamkniętego łukiem. Chrystus przedstawiony został na złotym, grawerowanym tle. Ukazany został w szatach liturgicznych, w zamkniętej koronie na głowie, siedząc na tronie. W lewej dłoni trzyma kulę ziemską, prawą błogosławi.

Rząd Apostołów wieńczy wysunięty lekko do przodu profilowany gzyms. Na nim znajduje się rząd proroczy, który stanowi sześć tond z wizerunkami ujętych w pozłacane ażurowe ramy, zestawione w triady, w układzie piramidy, pokazujących popiersia proroków, ułożone w pary (wym.: 40 x 30 cm.)

- Ikona *Mojżesz i Jakub* – pierwszy z tablicami, drugi z drabiną;
- Ikona *Prorok i Prorok* – pierwszy ze świecznikiem, drugi z płonącym stosem;
- Ikona *Król i Prorok* – pierwszy starzec w koronie, drugi bez atrybutów, wskazuje gestem dłoni na króla;
- Ikona *Kapłan i Gedeon* – pierwszy z gałązką palmy, drugi z kulą owczego runa;
- Ikona *Król i Prorok* – pierwszy młodzieniec w koronie, drugi starzec bez atrybutów;
- Ikona *Aaron i Prorok* – pierwszy starzec z laską, drugi bez atrybutów.

Na osi centralnej ikonostasu znajduje się Płaskorzeźba *Golgota* – kompozycja przedstawia Matkę Bożą Bolesną i św. Jana pod krzyżem; figury wycięte są z deski, polichromowane. Grupa płaskorzeźb wykonana w 1 poł. XIX w.

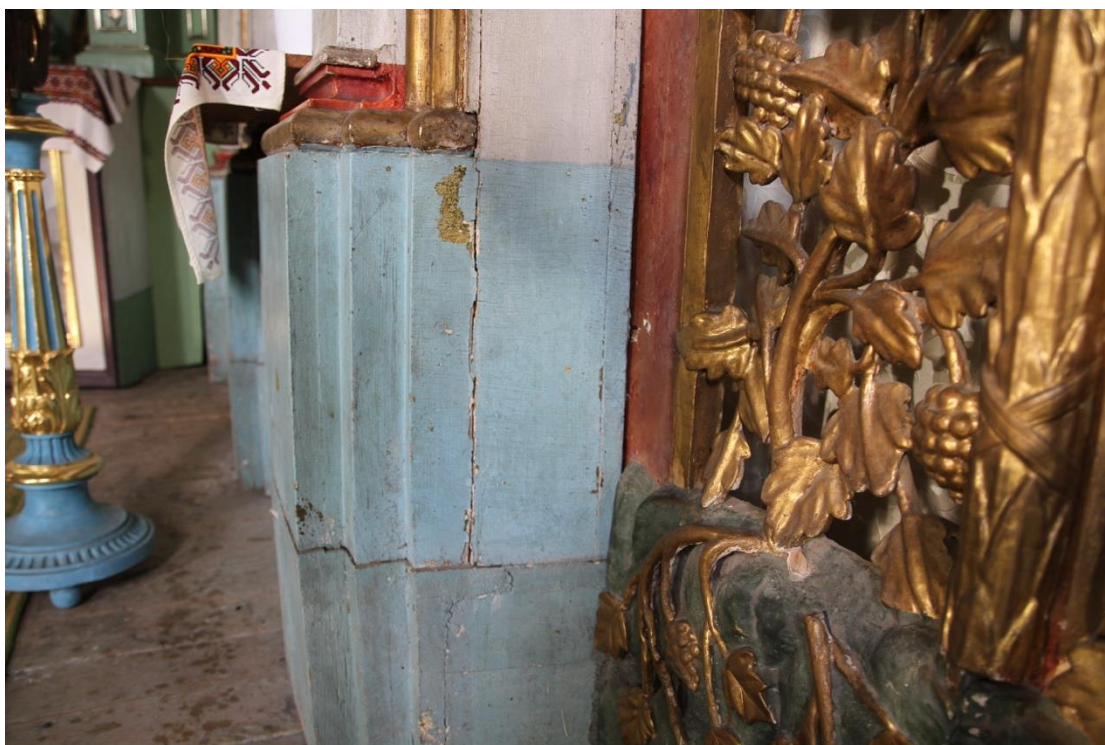
- Płaskorzeźba *Chrystus na krzyżu* – postać Zbawiciela namalowana na drzewcu krzyża, osadzonego na skale Golgoty; ramiona krzyża połączone są taśmą ornamentalną; tempera na desce, ornamentacja pozłacana; wym.: 130 x 110 cm;
- Płaskorzeźba *Matka Boża Bolesna* – ocierająca chustą łzy z twarzy; tempera na desce; wym.: 80 x 30 cm;
- Płaskorzeźba *Święty Jan* – święty z dłońmi złożonymi do modlitwy, tempera na desce; wym.: 80 x 30 cm.

IV. STAN ZACHOWANIA

Stan zachowania ikonostasu należy określić jako średni. Architektura zabytku w całości jest pokryta warstwą niezwiązanego kurzu i brudu. Po wstępnych oględzinach stwierdzono, że stan zachowania drewna jest stosunkowo dobry. W dolnych partiach zabytku – na dolnej listwie drzwi diakońskich widoczne są fragmenty mocno spróchniałego drewna.

Od lica warstwy malatury uniemożliwiają ścisłą ocenę stanu zachowania drewna. W wyniku pracy drewna w zmiennych warunkach wilgotnościowych powodujących na przemian procesy pęcznienia i kurczenia się desek, połączenia stolarskie uległy rozluźnieniu. Rozluźnienie połączeń stolarskich spowodowało powstanie widocznych szczelin pionowych oraz szczelin między deskami oraz na stykach poszczególnych elementów. W obrębie struktury widoczne są zniszczenia mechaniczne powstałe w trakcie użytkowania, takie jak, drobne ubytki profili, zarysowania czy wgniecenia na krawędziach form architektonicznych.

Warstwa malarska na strukturze zachowana jest dobrze. Polichromia wykonana przez Bukowczyka nie jest przemalowana. Kolorystykę architektury zakłóca pożółkły werniks oraz wieloletni brud. W kilku miejscach widoczne są pęcherze oraz odspojenia warstwy malarskiej wraz z gruntem od drewnianego podłoża. Na drzwiach diakońskich widoczne jest odspojenie płótna wraz z wierzchnimi warstwami od podłoża.

Grunty kredowo-klejowe zachowane są stosunkowo dobrze, zarówno na strukturze jak w partiach złocień. Są one mocno spękane, pokryte gęstą siatką krakelurów. W trakcie obserwacji stwierdzono, że klej zaprawy nie utracił właściwości wiążących, zaobserwowano lokalne odspojenia zaprawy od drewna.

Elementy złoczone zachowane są w różnym stanie. Złoto oraz srebro w dolnej kondygnacji ikonostasu jest mocno poprzecierane, widoczny jest pulment oraz warstwa zaprawy. Zniszczenia te powstały najprawdopodobniej w wyniku nieprofesjonalnego oczyszczania zabytku z kurzu, poprzez pocieranie złocień wilgotną ścierką.

Na carskich wrotach złocenia zostały pokryte warstwą lakieru, najprawdopodobniej w celu zabezpieczenia złota, przez wzgląd na intensywne użytkowanie elementu.

Złocenia na profilowanych ramach wokół wrót są niemal w całości przetarte do warstwy pulmentu. Srebrzenia przez wzgląd na zabezpieczenie szelakiem zachowały się w znacznie lepszym stanie.

Dostrzeżono znaczne ubytki form snycerskich, zwłaszcza w dolnych partiach ikonostasu. Brakuje fragmentów kapiteli pilastrów w rzędzie ikon namiestnych, fragmentów wstęg, wiążących pionowe ornamenty z liści.

Oryginalne ikony Namiestne oraz Prazdniki zostały skradzione, zastąpiono je ikonami współczesnymi. Stan zachowania oryginalnych ikon jest dobry, jednakże dokładna ocena będzie możliwa po wyjęciu ikon z ikonostasu. Na ikonie z rzędu Apostołów widoczne są sporych rozmiarów odkrywki, w których widoczna jest dobrze zachowana wcześniejsza warstwa malarska.

V. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Celem planowanych prac konserwatorskich jest zahamowanie procesów destrukcyjnych niszczących obiekt oraz przywrócenie mu walorów funkcjonalno-użytkowych oraz estetyczno-artystycznych.

Strukturę ikonostasu należy oczyścić z zabrudzeń i przemalowań. Czynniki destrukcyjne, takie jak bytujące na powierzchni mikroorganizmy, także muszą zostać wyeliminowane. Zabiegi przy architekturze i konstrukcji ikonostasu winny być przeprowadzone in situ, ikony, wrota oraz ornamenty snycerskie po całkowitym zdemontowaniu i inwentaryzacji należy poddać pracom konserwatorskim w warunkach studyjnych.

W pierwszym etapie prac proponuje się przeprowadzenie konserwacji technicznej. W ramach prac zostanie wykonane miejscowe wzmocnienie strukturalne drewna, poprzez impregnację z użyciem żywic syntetycznych. Podziału elementów pod kątem rodzaju impregnacji, należy dokonać po dokładnej ocenie ich stanu zachowania i charakteru zniszczeń. Elementy o mocno osłabionej strukturze proponuje się zaimpregnować poprzez zanurzenie w kąpeli z impregnatem, elementy w lepszym stanie zachowania zaleca się zaimpregnować metodą powlekania z opóźnionym odparowaniem w parach benzyny ekstrakcyjnej, pod namiotem foliowym. Dezynsekcję proponuje się przeprowadzić przez nasączenie drewna preparatem Hylotox Q. Obiekty należy poddać pracom stolarskim polegającym na ustabilizowaniu rozluźnionych połączeń stolarskich, rekonstrukcji brakujących fragmentów drewna. Proponuje się ustabilizowanie rozłączonych desek z równoczesnym wykonaniem koniecznych uzupełnień o charakterze konstrukcyjnym z wzmocnieniem lub wymianą połączeń stolarskich. Ubytki drewna w strukturze proponuje się uzupełnić drewnem sezonowanym tego samego gatunku.

Proponuje się wykonanie wszystkich rekonstrukcji i uzupełnień elementów snycerskich. Odspojone partie gruntów zarówno na strukturze architektury ikonostasu jak i ornamentach snycerskich powinny zostać poddane konsolidacji, a wszelkie ubytki uzupełnione zaprawą kredowo-kleją.

Elementy złoczone i srebrzone należy oczyścić z zabrudzeń, lakierów i szelaku metodami chemicznymi. Należy uzupełnić ubytki zaprawy oraz pulmentu. Fragmenty pierwotnie złoczone w technice klejowej zaleca się zregenerować. Ubytki złocen i srebrzeń zaleca się uzupełnić z użyciem złota i srebra w proszku. Większe ubytki złocen proponuje się uzupełnić złotem płatkowym, które należy spatynować w celu ujednolicenia z oryginalnymi partiami.

Proponuje się wykonanie pełnej konserwacji ikon. Powierzchnię obrazów należy oczyścić z brudu i kurzu, a poźółkle werniksy usunąć z zastosowaniem metod chemicznych opracowanych na podstawie prób. Wstępnie proponuje się użycie preparatów w formie żelu o neutralnym pH. W przypadku wystąpienia obszarów zapraw i malatury odspojonych od podłoża należy je skonsolidować.

Ikony posiadają dwie warstwy malarskie pochodzące z różnych okresów chronologicznych. W ubiegłych latach wykonano sporych rozmiarów odkrywki odsłaniające wcześniejszą warstwę malarską. Starsze malowidło zachowane jest w dobrym stanie. O ewentualnej ekspozycji starszych ikon i jej zakresie należy zdecydować w trakcie komisji konserwatorskiej. Ubytki warstwy zaprawy proponuje się uzupełnić w technice emulsyjnej. Kity należy opracować naśladowniczo do otoczenia i zaizolować alkoholowym roztworem szelaku. Wstępny retusz zaleca się wykonać w technice akwarelowej. Powierzchnie obrazów należy zabezpieczyć z zastosowaniem werniksu retuszerskiego. Końcowe uzupełnienie warstwy malarskiej proponuje się wykonać w technice olejno - żywicznej. Po całkowitym wyschnięciu retuszy ikony należy zabezpieczyć werniksem końcowym.

Po wykonaniu pełnej konserwacji technicznej i estetycznej wszystkie elementy ikonostasu należy ponownie zamontować w cerkwi.

VI. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Nazwy własne przytoczone w niniejszym programie nie mają na celu naruszenia artykułu 29 ustawy z dnia 27 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych, a służą jedynie sprecyzowaniu oczekiwań jakościowych i technologicznych zamawiającego. W każdym przypadku wykonawca może zastosować materiały, bądź rozwiązania równoważne.

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej.
2. Odkurzenie i oczyszczenie elementów z powierzchniowych zabrudzeń.
3. Demontaż ikon i wszystkich ruchomych części połączony z inwentaryzacją. Przewiezienie elementów do pracowni.
4. Wykonanie konsolidacji warstw technologicznych – podklejenie pęcherzy i pęknięć gruntu z użyciem kleju glutynowego i bibułki japońskiej.
5. Oczyszczenie powierzchni struktury z nawarstwień brudu oraz pożółkłego werniksu przy zastosowaniu metod chemicznych. Proponuje się zastosowanie metod sprawdzonych przy konserwacji prestonu, gdzie do oczyszczenia struktury użyto roztworu *Contrad 2000* neutralizowanego terpentyną.
6. Przeprowadzenie zabiegu dezynsekcji z zastosowaniem preparatu *Hylotox Q* oraz *Permetrin*, poprzez obustronne nanoszenie preparatu pędzlem.
7. W miejscach, gdzie drewno jest osłabione proponuje się wykonanie impregnacji strukturalnej celem przywrócenia jego utraconej wytrzymałości. Zabieg należy wykonać poprzez kilkukrotne powlekanie pędzlem oraz kroplówki. W miejscach, gdzie drewno jest mocno zdestruowane należy zastosować metodę kąpieli. W tych celach proponuje się zastosowanie roztworu Hekolu I -50 w kompozycji rozpuszczalników /ksylen, toluen, aceton/. Do impregnatu zaleca się dodać środki grzybo-owadobójcze.
8. Wykonanie prac stolarskich: wzmocnienie konstrukcji obiektu, uzupełnienie ubytków drewna taszlami z sezonowanego drewna tego samego gatunku, uzupełnienie brakujących elementów snycerskich;
9. Wypełnienie drobnych ubytków drewna dwuskładnikową masą Akson SC 258.
10. Uzupełnienie ubytków warstwy zaprawy z użyciem zaprawy kredowo-klejowej;
11. Zaizolowanie kitów z użyciem roztworu szelaku;
12. Oczyszczenie powierzchni złocen z wykorzystaniem metod chemicznych.
13. Uzupełnienie ubytków zaprawy kredowo-klejowej pod złocenia. Powierzchnie uzupełnień należy opracować naśladowniczo do oryginału;
14. Położenie pulmentu o odpowiedniej kolorystyce zbliżonej do oryginału w partiach złocen i srebrzeń;
15. Wykonanie złocen i srebrzeń w miejscach ubytków oraz w partiach rozległych i mocnych przetarć oryginału. Należy zastosować złoto płatkowe oraz srebro i złoto w pudrze z rozróżnieniem na poler i mat;
16. Położenie na polichromowaną strukturę ikonostasu werniksu retuszerskiego w celu zabezpieczenia oryginału przed nieautorskimi uzupełnieniami;
17. Scalenie kolorystyczne warstwy malarskiej z użyciem farb olejnych (*Rembrandt firmy Talens, Maimeri*).

18. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem półmatowym.
19. Wykonanie dokumentacji powykonawczej.

Ikony na deskach

1. Demontaż obrazów;
2. Delikatne oczyszczenie powierzchni obrazów z kurzu i brudu z użyciem miękkich pędzli;
3. Analiza wykonanych wcześniej badań RTG, uściślających zakres występowania warstw pierwotnych, wykonanie badań fizycznych w świetle UV, podczerwieni i ultrafiolecie.
4. Usunięcie brudu i pożółkłego werniksu z lica obrazów. Metody i środki zostaną dobrane po przeprowadzeniu prób. Wstępnie proponuje się zastosowanie preparatu o formie żelu, bądź emulsji o neutralnym pH;
5. Dezynfekcja, dezynsekcja oraz ewentualna impregnacja drewnianego podłoża, przez powlekanie;
6. Sklejanie i uzupełnienie pęknięć i ubytków drewna taszlami z drewna sezonowanego, dobranej gatunkowo;
7. Uzupełnienie ubytków warstwy zaprawy z użyciem kitu emulsyjnego. Opracowanie faktury kitów zgodnie z otoczeniem;
8. Izolacja kitów alkoholowym roztworem szelaku;
9. Wykonanie wstępnego retuszu warstwy malarskiej z użyciem farb akwarelowych;
10. Zawerniksowanie ikon z zastosowaniem werniksu retuszerskiego na bazie żywicy ketonowej;
11. Uzupełnienie ubytków warstwy malarskiej naśladowczo do oryginału farbami olejno- żywicznymi lub ketonowymi;
12. Założenie końcowego werniksu;
13. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

Fot 1. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola, ikonostas, widok ogólny. Stan przed konserwacją.
Autor fotografii Katarzyna Kasperkiewicz, październik 2022 r.

Fot 2. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola, ikonostas, fragment. Stan przed konserwacją.
Autor fotografii Katarzyna Kasperkiewicz, październik 2022 r.

Fot 3. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola, ikonostas, fragment. Stan przed konserwacją.
 Autor fotografii: Katarzyna Kasperkowicz, październik 2022 r.

Fot 4. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola, ikonostas, fragment, Grupa Golgoty. Stan przed konserwacją. Autor fotografii: Katarzyna Kasperkowicz, październik 2022 r.

Fot 5. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola, ikonostas, fragment z ikoną Ostatniej Wieczery. Autor fotografii Katarzyna Kasperkowicz, październik 2022 r.

Fot 5. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola, ikonostas, fragment z ikoną Chrystusa jako Wielkiego Kapłana. Autor fotografii Katarzyna Kasperkowicz, październik 2022 r.

Fot 6. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola, ikonostas, fragment. Stan zachowania złocień nad wrotami diakońskimi. Autor fotografii Katarzyna Kasperkowicz, październik 2022 r.

Fot 7. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola, ikonostas, fragment. Stan przed konserwacją. Autor fotografii Katarzyna Kasperkowicz, październik 2022 r.

Fot 8. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola, ikonostas, fragment. Stan przed konserwacją. Widoczne ubytki snycerki. Autor fotografii Katarzyna Kasperkowicz, październik 2022 r.

Fot 9. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Mikołaja, ikonostas, fragment struktury z odkrywką do najstarszej warstwy malarskiej, na fotografii widoczny zły stan zachowania złoceń na ramie wokół drzwi diakońskich. Autor fotografii Katarzyna Kasperkowicz, październik 2022 r.

Fot 10. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Mikołaja, ikonostas, fragment, carskie wrota. Stan przed konserwacją. Autor fotografii Katarzyna Kasperkowicz, październik 2022 r.

Fot 11. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Mikołaja, ikonostas, fragment, wrota diakońskie prawe. Stan przed konserwacją. Autor fotografii Katarzyna Kasperkiewicz, październik 2022 r.

Fot 12. Turzańsk, Cerkiew p.w. św. Mikołaja, ikonostas, fragment, wrota diakońskie lewe. Stan przed konserwacją. Autor fotografii Katarzyna Kasperkiewicz, październik 2022 r.